

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ РЕСПУБЛИКИ
КАЗАХСТАН
КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

**ФОРМИРОВАНИЕ
ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ НАЦИИ
В КОНТЕКСТЕ ИМИДЖЕВОГО
РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА**

Материалы международной научно-практической конференции
24 мая 2010 года

Алматы, 2010

Научное издание

**ФОРМИРОВАНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ НАЦИИ
В КОНТЕКСТЕ ИМИДЖЕВОГО РАЗВИТИЯ КАЗАХСТАНА**

Материалы международной научно-практической конференции
24 мая 2010 года

Технические редакторы: Д. Акболат, Ш. Жандосова

Подписано в печать 15.05. 2010. Формат 148x210
Бумага офсетная №1. Гарнитура Times New Roman
Усл.печ.л. 25,5 Печать трафаретная. Заказ № 360
Тираж 500 экз.

Отпечатано в типографии "Эрекет-Принт"
Алматы, 050036, Алматы, 12 мкр., д. 16, кв. 69
Тел. 221-84-55; 8-701-349-21-00

сипаттау барысында категория үшін анықтаушысы болып табылатын маңызды көрсеткіштерді қарастыру қажет. Ондай категорияларға, сайлау процесіне қатысушылардың жауапкершілігі, хабардарлығы және олардың дауыс беру нәтижесіне қызығушылықты тудыру мүдделері жатады. Сайлаушылардың жауапкершілігі сайлау үрдісінің маңыздылығын түсініп ұғынуды білдіреді. Жауапкершілік сайлауға деген қызығушылықтан, саяси жағдайды түсіну ынтасынан көрінеді. Сайлаушылардың жауапкершілік деңгейі біріншіден, азаматтық борыш сезімінің даму дәрежесі мен, екіншіден, сайлау жүйесіндегі сайланатын мемлекеттік органның халық арасындағы беделінің деңгейімен анықталады.

Сайлауға қатысу, азаматтардың сайлау нәтижесіне қызығушылық білдіру дәрежесі, электоралды мәдениеттің жетілген деңгейін анықтаудың көрсеткіші болып табылады. Көп жағдайда сайлауға қатысушылардың белгілі бір бөлігі сайлау учаскелеріне «әдет» бойынша, «серіктес» болып, немесе тағы да басқа мәнсіз, мағынасыз себептермен келіп дауыс береді. Кейбіреулері өздерінің басты саяси қарсыластарының жеңіске жетуін бөгеу үшін немесе барлық үміткерлерге қарсы дауыс беру мақсатында сайлауға қатысады. Бірақ қазақстандық жағдайда бұл мәселе өзінің шешімін таппауда. Өйткені біздің елдегі сайлау бюллетендерінде «барлығына қарсы» деген пункт жоқ. Біздің ойымызша, бұндай пункттің болуы сайлау процесіне қатысты бірнеше мәселелердің шешімі болар еді. Мысалы, біріншіден, сайлауға қатысушылардың үлес салмағы артады. Екіншіден, халықтың билікке деген шынайы пікірін анықтауға болады. Дегенмен, электораттың саналы бөлігі өздерінің үміткерлерін, партияларын алдын-ала анықтап, соларға қолдау көрсетіп дауыс беруге келеді.

Кез келген елдің сыртқы имиджі ішкі дамудың нәтижесінде қалыптасады. Яғни, елдік дамуды тұрақты болса, сырт елдердің көзқарасы да жақсы болады ал керісінше, мемлекеттің ішкі жағдай тұрақсыз әрі нашар болса басқа елдердің сыйластықпен қарауы қиын әрі елдің дамуында артта қалулар жүреді. Сондықтанда, Қазақстан Республикасы өзінің сыртқы имиджін қалыптастыруда ішкі жағдайдың дұрыстығын қалады.

Еліміздің халықаралық деңгейде белеге ие болып ЕҚҰ төрағасы болуы ішкі жағдайдың тұрақты дамуына байланысты. Тәуелсіздік жылдардан бері болған сайлаулардың демократиялық үрдіспен өтуі еліміздің халықаралық деңгейде тұрақты дамушы ел деген имиджге ие болуына әкелді. Қазіргі таңда, әлемнің көптеген елдері, әсіресе ірі державалары Қазақстан Республикасымен достық қатынаста. Осылардың барлығы еліміздің тұрақты дамуының нәтижесі.

Әдебиеттер

- 1 Жаңа Онжылдық–Жаңа Экономикалық Өрлеу–Қазақстанның Жаңа Мүмкіндіктері. ҚР Президенті Н.Ә. Назарбаевтың Қазақстан халқына Жолдауы.-Алматы,2010//www.akorda.kz.
- 2 Сыроежкин К.Л. Революция в Киргизии: что это было? // Политические процессы в Кыргызстане: итоги и перспективы. – Алматы, 2005. – С. 20.
- 3 Гомеров И.Н. Электоральная культура: Политологический анализ. дисс. д-ра полит. наук. – Новосибирск, 1995. - С.42-43. Гомеров И.Н. Политическая культура: электорат российского региона. М., 1997. – С.23.
- 4 Тимошенко Н.В. Электоральная культура современного российского общества (социологический аспект). дисс. на канд. социол. наук. - М.,2000. - С.26-27.
- 5 Яшин В.В. Российская электоральная культура как предмет философского изучения // Мир в III тысячелетии. Диалог мировоззрений: Материалы V Всероссийского научно-богословского симпозиума цикла «Диалог мировоззрений». Нижний Новгород: Издательство Волго-Вятской академии государственной службы, 1999. - С. 153.

Сұлтанбаева Г.С., ал-Фараби атындағы ҚазҰУ БАҚ менеджменті және жарнама кафедрасының доценті

ШЕТЕЛДІК МАСС-МЕДИА – САЯСИ КЕЛІСІМ МЕН ҚАРАМА ҚАЙШЫЛЫҚТАР АЛАҢЫ

Бұқаралық коммуникация институттарының қызметін ұйымдастыру нақты ұлттық нарыққа, мемлекеттік ақпараттық саясатқа ықпалы болуы заңды құбылыс. Дегенмен масс-медиа және билік қарым-қатынасының әрбір елдегі тәжірибесі белгілі бір жинақталған ұқсастықтар мен олардың ерекшеліктерін айқындайтыны рас. Осы тұрғыда әлеуметтік-саяси құндылықтардың белгілі жүйесі аясында бұқаралық коммуникация құралдары мен мемлекет арасындағы қарым-қатынас қарастырылады.

Бұқаралық коммуникацияны теориясында БАҚ және мемлекет арасындағы қарым-қатынас даму типологиясының бірнеше модельдерін ұсынған ғалымдардың жіктемесі мынадай. Әлем елдерінің ақпараттық саяси жүйесінде кеңінен танымал: тәуелсіз баспасөз немесе еркін идея нарығы моделі, әлеуметтік жауапкершілік моделі, демократиялық өкілдік моделі, кеңестік социалистік модель, авторитарлық модель, даму моделі (үшінші әлем елдері моделі) [1].

Аталған модельдердің қай-қайсы болмасын қазақстандық саяси билік пен БАҚ арасындағы қарым-қатынасты нақты айқындай алмайды, дегенмен сол аталған модельдердің бірқатарының кейбір элементтері

УДК 323(574)
ББК 66.2(5Каз)
Ф 79

Рекомендовано Ученым Советом факультета философии и политологии
КазНУ им.аль-Фараби

Рекомендовано методическим бюро факультета философии и
политологии КазНУ им.аль-Фараби

Ответственный редактор: доктор политических наук, профессор
Л.М.Иватова

Редакционная коллегия: д.полит.н., проф. А.С. Балапанова; д.полит.н.,
к.филос.н., доц. Л.М. Ким, к.полит.н. А.Т. Мухитденова.

**Ф 79 Формирование интеллектуальной нации в контексте
имиджевого развития Казахстана: Материалы международной научно-
практической конференции, 24 мая 2010 года. — Алматы: КазНУ им. аль-
Фараби, 2010. — 405с.**

ISBN 9965-29-059-8

Материалы международной научно-практической конференции содержат
научно-теоретические исследования зарубежных и казахстанских ученых,
посвященные теоретическим аспектам проблемы формирования
интеллектуальной нации как важного фактора имиджевого развития
Казахстана; специфике государственно-инновационной политики Республики
Казахстан в рамках проекта «Интеллектуальная нация 2020», а также ведущим
тенденциям инновационной деятельности в образовательном процессе
Республики Казахстан.

Материалы могут представлять интерес для научных сотрудников,
преподавателей, докторантов PhD, магистрантов, студентов высших учебных
заведений, специалистов в области политической науки.

УДК 323(574)
ББК 66.2(5Каз)

Ф 0801000000
00(05)–10

ISBN 9965-29-059-8

©КазНУ им.аль-Фараби

Иватова Л.М., д.полит.н., профессор,
зав. кафедрой политологии КазНУ им.аль-Фараби

ФОРМИРОВАНИЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ЭЛИТЫ В ПРОЦЕССЕ МОДЕРНИЗАЦИИ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН

Одним из направлений социально-политической модернизации
Республики Казахстан является модернизация системы образования
страны, задачей которой является формирование интеллектуального
потенциала казахстанского общества. Как показала история развития
нашего государства в период становления суверенитета, реформирование
происходило не всегда гладко.

Хотя, в действительности было и не так много конструктивных идей.
Подтверждается одна примечательная закономерность нашей истории:
подходит время реформ, а общество, прежде всего его мыслящая часть,
оказывается к ним не готовым. Об этом однажды очень точно сказал В.О.
Ключевский. «Закон жизни отсталых государств среди опередивших, —
отметил он, — нужда реформ назревает раньше, чем народ созревает для
реформы. Необходимость ускоренного движения вдогонку ведет к
перениманию чужого наскоро» [1].

"Закон", который сформулировал Ключевский, действительно
характерен для стран так называемой запоздалой модернизации, к
которым относится и Казахстан. «Ускоренное движение вдогонку» для
этих стран необходимо, поскольку более развитые страны являются для
них не только примером, но и угрозой. Однако внутренние предпосылки
для модернизации в обществах периферии слабее, чем в странах центра,
— как в широких слоях населения, так и в интеллектуальной элите [2].
Ключевский явно имел в виду и его образованный слой — ведь реформы
иницируются и проводятся в жизнь, прежде всего, интеллектуалами.
Кроме того, Ключевскому не было свойственно популистское
разграничение народа и интеллигенции.

Роль интеллектуального авангарда в странах позднего развития
особенно важна. Он действует в обществе, где ценности модернизации и
ее институты еще не успели прочно укрепиться. Исторические же сроки,
отпущенные на модернизацию, очень коротки, а всякое форсированное
развитие чревато различными дисбалансами и социальными
конфликтами. Что же требуется реформаторам для успеха в этих
условиях? Во-первых, какой-то минимум поддержки в общественном
мнении и структурах власти. Во-вторых, то, что можно назвать
профессионализмом, — адекватное осознание целей реформ,
возможностей и механизмов их осуществления, способность